

hovi duhovni bratje imajo lepe spominke v svojih sobah, kateri kažejo ali narodne nošnje, ali pa zgodovinske osebe Slovincov. Za Krempelnovo „Dogodivšino“ so izrisali rajni farmešter Eilec skoro vse slike, ktere so bukvam pridjane. Spisali so tudi lepe molitve bukvice, in kolikor mi je znano, perve v novem pravopisu. Na meji slovenščine živeči so hrabro branili narodnost slovensko v cerkvi in v šoli, in ker njihova fara že v gradčkem okraji stoji in po takem bi mogla po novi razdelitvi pri gradčkem škofijstvu ostati, so ne baviši se zamere pri velikih gospodih v posebni ulogi prosili, naj njihova fara, v kateri je več Slovincov kakor Nemcov, se vversti k labodski škofii. Bog daj, da bi se ta želja spoznala!

Naj bodo te kratke verstice verlemu možu v spomin; dobrotljivi Bog pa naj mu plati za vse blage trude na veke!

Iz Ljubljane 28. dec. — Iz srednje Afrike donašajo dopisi, da so misijonarji zdravi in se pri mnogem terpljenju prav dobro počutijo. Gospod provikar dr. Knoblehar se je podal v sredi mesca oktobra na pot v Rim in bo prišel tudi svoje rojake zopet obiskat. — Danes se je peljal gospod profesor dr. Klun iz Zadra skozi Ljubljano na Dunaj, kamor je kot profesor na novi kupčijski akademii izvoljen bil. — Za novo leto imamo svojim bravcom še važno novico povedati, da so presvitli Cesar ravnokar dovolili dela za popolno osušenje Ljubljanskega mahú (močvirja), ki se imajo berž v spomladi začeti in po katerih bo Gruberjev kanal za 6 čevljev znižan, namesto starega zidanega mosta se bo nov most naredil itd. itd.

Novičar iz raznih krajev.

Z armado vred so Cesar ukazali tudi vojaško-policijsko stražo zmanjšati, kar se je tudi že zgodilo, in sicer tako, da so v velikih mestih, kakor na Dunaji, v Pragi in Peštu stevilo policajev precej znižali, v manjih mestih pa čisto razpustili. Za javno varnost imajo uredniki civilnega policijstva in mestnih gospodsk skrbeti, katerim daje, kjer je treba, c. k. žandarmerija in vojaščina pomoč. — Papirnate desetice bodo c. k. dnarnice jemale in zamenjevale samo še do 31. januarja 1858. — „Fantaisie“ je ime barki, katero so dali Cesar na Angležkem izdelati. Vsa železna je, in kar njeno ličnost in urnost utiče, pravijo, se ne bo mogla z njo nobena druga skušati. Vozili se bodo Cesar z njo po jadranskem morji. — 17. t. m. so zasadili prvo lopato v zemljo tam, kjer bo na štajerskem Podravji kolodvor železnice, imenovane „Franc-Jozefova izhodna železnica.“ — „Pražke novine“ pišejo, da so delavci ondi, kjer je stalo nekdanje staro mesto Budec, poldrug sežen pod zemljo poldrug mernik žita našli. Nekaj tega žita so poslali českemu muzeumu v preiskavo. Učeni mislijo, da utegne to žito že kakih 2000 let staro biti. — Dr. Honigberger, rojen na Erdeljskem, kateri več let v Indii živi in zdaj v Kalkuti prebiva, piše, da je iznajdel, koleru z vcepjenjem ozdravljovati. Če ni bôsa! — V drugi polovici tega mesca so potresi v raznih deželah velik strah delali. Tako so imeli potres 20. t. m. v Zagrebu, Reki, Temešvaru in drugih mestih našega cesarstva. Najhuje se je pa tresla zemlja v Molfeti na Napolitanskem, kjer so 16. t. m. zvečer trije potresi zaporedoma ljudi tako prestrašili, da so celo noč na polji ostali. Nesreče ni bilo. V Canovi je pa potres več hiš poderl in ljudi ubil. Tudi na Francozkem so imeli potrese. — V Berlinu so se bolniki zastran kralja dolgo posvetovali in potem izrekli, da se njegovo zdravje še ni toliko popravilo, da bi mogel vladarstvo prevzeti. — Sv. Oče so 14. t. m. Luciana Bonaparta, če se ne motimo, bratranca francoskega cesarja, za mašnika posvečili. — Če je vse res, kar časniki iz Carigrada razglašajo, je misliti, da se bo diplomatska štrna po novem letu še huje zmešala in

zadrega bo rodila zadrego. Tako se francoski poslanec in Resid paša še vedno pisano gledata; tako sta francoski in rusovski poslanec podala turški vladi ugovor zoper usvojenje perimskega otoka na rudečem morji po Angležih; tako je rusovski poslanec še drug ugovor podal zoper gospodarjenje Angležev na črnem morji, in tako je poslednjič angleška vlada pooblastila namestovavca Lord Redkliffa, turški vladi zažugati, da bo z njo spregel, ako bo v zadevah namenjenega suéžkega vodovoda (kanala) odjenjala. — „Novičar“ je že pred nekimi tedni povedal, da se v Černi gori in njeni soseski nekaj kuha, kar na boj s Turki namerja. Telegrafi poslednjih dni so to poterdili, in še povedali, da niso samo Černogorci, temuč tudi kristjani Ercegovine že do gerla siti stisk turških oblastnikov, kateri tako imenovani Hat-Humajum (zoper voljo nezmoženega turškega cara) z nogami taptajo. Da je črnogorsko gospodarjenje brez glave in nog, je slednjemu znane; da se pa ercegovinski kristjani tako možko in krepko potegujejo za spolnitev Hat-Humajuma, to bi utegnilo „karakteristično“ znanje biti, katero bo prej ali pozneje gospode diplomate napeljalo in prisililo, kaj važnejega pretresovati, kakor s političnimi sencami mir sveta plašiti. Telegraph je pred kratkim po časnikih povedal, da se je 4000 oboroženih kristjanov južne Ercegovine proti samostanu Duziškemu odpravilo in ga osvojilo. Vodja jim je neki Vukalović. Njih namen je, se posvetovati o tožbah zoper gospodarjenje turških oblastnikov. Vsaka keršanska družina mora oboroženega možá dati. Ta četa ni imela namena, se Turkov lotiti; njih namen je bil samo v Duzih razglasiti Hat-Humajum, to je postava, po kateri imajo kristjani enake pravice s Turki. Najnovejši telegrafi pa pripovedujejo, da so se 23. t. m. ercegovinski kristjani s Turki sprijeli; boj je bil kervav, pa kdo je premagal, se še ne vé. Ta čas je pa neki 4000 Černogorcov vdarilo na turško selo Kulatin, kjer so po svoji znani šegi mnogo pastirjev pobili in kakih 3000 goved uplenili. — Diplomatične obravnave v zadevah Moldove in Valahije so neki valahijskim domorodcom zlo serca poderle. Sami so spoznali, da o sedanjih razmerah ni mogoče na zedinjenje misliti, najmenj pa na zedinjenje pod kakim tujim princem. K temu streznjenju je francoska vlada veliko pripomogla. Da so odborniki valahijskega naroda prosili oblastnike, kateri so za zedinjenje, nej bi Moldova in Valahija pri starem ostale, smo že omenili. Turška vlada je pred nekimi tedni z razpisom tirjala, divana razpustiti. Doslej še ni bilo zastran tega nič doveršenega sklenjeno, tako pišejo francoski časniki, iz česar se da preudariti, da francoska vlada ni voljna v razpušenje divanov dovoliti. — Perva stopinja k oprostenu rusovskih kmetov ali sužnjakov je storjena. Car Aleksander je namreč z ukazom od 2. decembra poglavarjem v Vilni, Grodnu in Kovnu ukazal, brez odloga za njih poglavarstva posebne komisije napraviti, pozneje pa za vse tri občno komisijo postaviti, ktera bo v Vilni svoj sedež imela in se zastran tega posvetovala, kako kmetom stan zboljšati. Iz tega je viditi, da imenovani ukaz cesarski ne zadeva celinega cesarstva, temuč zahodne rusovske dežele, v katerih je že tako ložeje kmete oprostiti, ker njih sužnost ni bila tako terda, kakor v ostalih rusovskih deželah. Težko delo bo to, ker se bo mogel sužnjak s potom svojega obličja odkupiti in to v odmerjenem času. Ako si bo, preden ta čas preteče, svoje človeške pravice kupil, bo prost; dokler pa poslednjega kopeka ne spleča, ostane suženj in brez lasti. — Iz Indije so dospele bolj vesele novice za Angleže. Hrabri general Havelok je bil v hudi zagredi, ker je bil od 50,000 ustajnikov zajet. Od dveh strani se mu je bližala pomoč in mu je tudi prišla. Višji general Campbell je namreč ustajnike serčno prijel in srečno premagal. — V Bagdadu, kjer je Omer paša poglavar, morí kolera ljudi. — Ker že od bolezní govorimo, naj tudi še od grippe kaj več povemo, ktera ravno zdaj v mnogih

krajih tako nadlego dela ljudem. Gripa se med vsemi epidemijskimi boleznimi najbolj more razširiti, pa v srečo je ljudem najmenj nevarna. V starih časih je niso poznali, ker se je leta 1323 prvi pot pokazala na Italijanskem, potem pa zopet v letih 1327 in 1358. Odsihmal se je pokazala večkrat skorej v vsih evropskih deželah. Strašno je divjala v letu 1791, katero leto je v Rimu 60,000 ljudi pokopala. Leta 1775 je dobila v Italii ime „Influenza“, ker se po vremenu ravna, in na Nemškem so jo 1782 imenovali „Blitzkatarh“ t. j. blisken nahod, ker je 27. januarja po naglo spremenjenem vremenu 40 tavižent ljudi naenkrat napadla. Ta bolezen pa ne napada samo ljudi, tudi živali so ji podveržene, namreč pa psi, konji, mačke in dr. — Iz Benedk beremo, da je bil ondi vojak krajskega regimenta zavoljo nepokoršine in zavoljo tega na kol obsojen, ker je štirkokrat ušel. 23. t. m. bi bil imel smert terpeti. Ker se pa regiment sploh prav dobro obnaša, je uslišal g. oberst prošnje mnogih gospé, ktere so ga prišle prosit, nesrečnemu vojaku milost skazati. To se je tudi zgodilo, in vojak je bil izpušen iz ječe potem, ko je že tri dni smertne britkosti terpel. — V Parizu je bila 19. decembra zvečer proti 6. uri taka g o s t a m e g l a, da naj bistrejše oči niso vidile deset stopinj pred sabo in sicer tako svitile gazne lampe so berléle v megli kakor kresnice. Po večjih prostorih in ulicah je bilo komej mogoče hoditi in čez neke mostove voziti, je bilo prepovedano. Ljudi nesreče varovati, so bili na večjih mostovih mestni čuvaji z gorečimi baklami postavljeni. Megla je pa samo v mestu stala, zvunej mesta je bilo jasno. Prav na tla se je vlegla in če se je kdo dobro sklonil, je vidil nad sabo jasno nebo z zvezdami obsejano. — Pred 32 letmi je dala neka grofinja v Veroni svoje novorojeno dete dojnici v vasi blizo mesta. Čez nekaj mescov je šla grofinja svoje dete obiskat. Po nesreči se je pa primerilo, da je dojnici rejček padel in se poškodoval. Vstrašena žena si ni upala, to grofinji povedati in pokaže ji svoje lastno dete. To je bilo tako zalo in krepko, da je grofinji tako dopadlo, da ga je sabo v mesto peljala. Kmetica se ni mogla premagati, da bi ji povedala resnico. Tako je rastle sin kmetice kot grofič v Veroni, kjer so ga skerbno redili in učili. Pred kratkem se je oženil grof s hčirjo imenitnega rodú, pravi grof pa pase revšino na kmetih. Pred nekimi mesci je nekdanja dojnica grofova hudo zbolela in ker ji vést ni dala mirú, je povedala priča duhovnega in sodnih urednikov, da je otroka zamenila. To prigodbo bodo te dni pri deželni sodni v Benetkah obravnovali in vse pričakuje željno, kako bo ta reč razsojena. — Ne zvestost je bila v Cirihi v Švajci strašno kaznovana. Vkradla je namreč neka deklica, ki je imela v ondašni fabriki za netilne klinčke zaslužek, v tej fabriki košček fosfora in ga je v žep skrila. Spotoma se vname fosfor v žepu sam od sebe in je opekel deklico tako strašno do kostí, da zdravniki ne upajo, jo še kdaj na noge spraviti. — V Lizabonu napada rumeni mačuh samo tu in tam še kterege. Al dr. Lyons, kterege je angleška vlada v Lizabon poslala, to bolezen bolj spoznavat, je izrekel, da bi utegnila v spomladi verniti se, ker ni bila zanešena iz unanjih krajev, temuč se je v mestu samem izcimila. — Najgerja baba je zdaj na Dunaji za dnarje viditi. Ime ji je Mis Pastrana. Rojena je v srednji Ameriki. Nek dunajsk časnik jo popiše tako le: Mis Pastrana je 4 čevlje in 6 pavcov visoka, precěj dobro rejena in dobre postave. Al njeno obličje! Las in obervi je gostih in černih; brado ima menj černo, roke in tilnik porašene. Zdjaj pa še usta! Dvojno ozobje ima, pa le eno versto prednjih zob v spodnjem zadnjem ozobji; jezik njeni je kakor v meso premenjena goba itd. — Kam igra pripelje, posnemimo iz sledečega: Neka vdova je živela s svojima odrašenima sinoma. Vdova sama je imela nekaj premoženja, sinova sta si pa tudi za-

služila. Stareji je imel 2000 fl. v letu. Ta gré na borso igrat, igra in zgubi. Nekega jutra je bilo vse tiho v hiši, kjer so ti trije živeli. Umoril je namreč stareji svojo mater, svojega brata in — sebe s strupom. — Kakor je iz mnogih krajev, zlasti iz Dunaja, Benetk in družih mest slišati, začjenja hudo pomanjkanje vode na duri terkati. Bogdaj z novim letom tudi v tej reči pomoč!

Odgovor na vprašanje:

Istra ali Istrija?

Mislim, da oblike Istra, Istran (Istrianer), Istarka (Istrianerin), istarsko, ki se v Liburnii navadno rabijo, n. p. „grém u Istru“, „Istrani gredu na Reku“, „uženil se je za Istarku“, „pijem vino istarsko“, posebno, ako je Istra istega korena, kakor ostrov, Istra (zemlja)-(Halb)-inselland, so stareje in pravilneje kakor vlaške Istrija, Istrijan, Istrijanka, istrijansko, ktere se po Istri običajneje govorijo, zapuščajoč one, kakor zastarele. J. V.

Kratkočasnica za poskušajo s cirilico pisana.

Spisal Jakob Sajovec.

Ен Англез је же пред веч леті полет реке „Те“ (Thee) млин указал изидати на приліко страшно велике чловешке подобе, ктера стегньена лежі.

В главі станује млінар, в роках деловці; кроз уста вода нутрај тече, в тербуху је млин ин в задњем концу со хлеві за живіно.

Darovi za Vodnikov spominek.

Od I.—IV. naznanila . 248 fl. 20 kr.

Urša Vodnikova, sedajna posestnica Žibertovega doma	5 fl. — kr.
Micka Verbičeva (Vodnikove žlahte)	1 „ — „
Gospod Dragotin Rudeš, grajšak	5 „ — „
„ Miroslav Vilhar, grajšak	5 „ — „
„ Dr. Matevž Kavčič, advokat v Ljubljani	5 „ — „
„ Dr. Jernej Zupanc, c. k. notar v Ljubljani	5 „ — „
„ Dr. Jožef Krajnc, c. k. profesor držav. zakonika na pravn. akademii v Sibiriji	2 „ — „
„ Dr. Islaib, sovrednik pri „Laibacher Zeit.“	1 „ — „
„ Jože Virk, fajmošter v Kalobjah na Štajerskem	1 „ — „
„ A. Pirnat, rudnijski vradnik v Štorih pri Celji	2 „ — „
„ Bl. Bl. Vodnikov učencec leta 180 ¹ / ₅	5 „ — „

Skupej . 285 „ 20 „

Današnjim Novicam, poslednjim tega leta, je pridjan s **kazalom** vred tudi **zavitek** in **glavni list**. Z veseljem smo od več strani slišali, da so častiti naročniki zadovoljni s **premembo** izhajanja prihodnih listov, h kateri nas je prisilil novi davek. Cena po **pošti** pošiljanih listov pa ni pomota, ker stroški **recepisov** za poslani dnar (po 2 kr. za vsako četert leta), stroški **nadpisov** na zavitek, nekterih mnogokrat premenjenih, itd. ne pripusté še nižje cene „Novic“, **ktere z vsemi dokladami vred so tako že od nekdanj med vsemi slovenskimi časniki najbolji kup.**

Založništvo Novic.